

Innspill til eierskapsmeldingen 4 april 2022

WWF synes det er positivt at regjeringen i Hurdalsplattformen har satt seg et mål om å utforme en ny eierskapsmelding med mål om at statlig kapital og eierskap bidrar til økt eksport, utvikling av nye, grønne verdikjeder og flere arbeidsplasser, samt at regjeringen vil utøve det statlige eierskapet mer aktivt for å fremme fellesskapets interesser knyttet til klima og bærekraft. Vi håper dere lar dere inspirere av våre innspill når det kommer til å konkretisere disse målene i den kommende eierskapsmeldingen. Vi kommer også til å sende over mer konkrete innspill på selskapsnivå senere i høringsprosessen.

Verden står i en klima-, og naturkrise. Å snu tapet av natur og begrense menneskeskapte klimaendringer er menneskehetens største fellesutfordring. Flere av de selskapene som staten har eierskap i, baserer seg på forretningsmodeller som ikke er forenelige med de klima og naturmålene vi har forpliktet oss til. Dette gjelder særlig selskapene som baserer seg på forvaltning av naturressurser som skog eller olje og gass, som gjennom sitt virke påfører naturen og menneskeheten store kostnader som ikke inkluderes når avkastningen til selskapene skal beregnes.

WWF mener at hovedmålet for statens eierskap må være at alle selskapene opererer med en bærekraftig forretningsmodell i tråd med planetens tålegrenser. Selskaper som baserer seg på overutnyttelse av naturressurser har ikke en bærekraftig forretningsmodell, noe som utgjør en betydelig risiko for den langsiktige avkastningen til selskapet. Det er derfor i statens interesse å sørge for at alle selskapene har en plan for å redusere klima- og naturrisikoen de eksponeres for.

Her er våre viktigste innspill til prinsipper for eierskapsutøvelse som gir mindre utslipp og mer natur. WWF ber staten sørge for at selskaper som har en statlig eierandel må rette seg etter disse prinsippene:

1. Innrette forretningsmodeller i tråd med planetens tålegrenser.

Staten stiller i dag forventning til at selskaper skal ha en plan for bærekraftig verdiskapning, men mangler et overordnet rammeverk for hva dette skal innebære. Rammeverket om [planetens tålegrenser](#) kan brukes som et virkemiddel for å operasjonalisere tydelige forventninger om hva som utgjør en bærekraftig forretningsmodell, da dette rammeverket inkluderer en rekke indikatorer knyttet til naturpåvirkning, forurensning og klimagassutslipp. Staten må her legge til grunn krav om at alle selskaper med statlig eierskap, uavhengig av eierskapskategori, skal jobbe for at deres forretningsmodeller skal være i tråd med planetens tålegrenser. Dette kravet må inn i målstyringen til selskapene, hvor det må sidestilles med øvrige målsetninger som maksimal avkastning og sektorpolitiske mål.

2. Rapportere på selskapenes eksponering mot klima-, og naturrisiko.

Klimaendringer og nedbygging av natur kan ha stor negativ påvirkning på selskapers lønnsomhet. Det stilles derfor i økende grad krav fra investorer og interessenter om god informasjon om hvordan selskap håndterer slike utfordringer, bl.a. gjennom rammeverkene TCFD (Task force for Climate related Financial Disclosure) og det kommende TNFD (Task force for Nature related Financial Disclosure). Staten bør stille krav om at alle statlige selskap skal rapportere i henhold til disse rammeverkene for å styrke grønn konkurransekraft samt sikre bærekraftig og langsiktig verdiskapning.

3. Minimerer naturfotavtrykk og innfør krav om at selskapene skal være arealnøytrale.

Staten har allerede i dag en forventning om at selskapene er miljømessig bærekraftige og at de jobber for å redusere sitt miljøfotavtrykk. Dette kravet må i større grad synliggjøres og innarbeides hos selskapene. Staten må stille krav om at selskapene er areal- og naturnøytrale, altså at de ikke bygger ned, forbruker eller forringer natur. Virksomhet der

hvor det skjer naturinngrep må også innrettes for å ha minst mulig negativ påvirkning på miljø og naturmangfold. Selskap som har mye påvirkning på natur og biodiversitet må ha dedikerte og tydelige strategier som setter dette i fokus av forretningsdriften. Det må stilles en tydelig forventning om at det gjøres grundige konsekvensutredninger og investeres tilstrekkelig i avbøtende tiltak.

4. Foretar en sirkulær omstilling med mål om å halvere materialfotavtrykket.

Norsk økonomi har et materialfotavtrykk som er blant verdens høyeste. Dette er grunnet stort forbruk av primære naturressurser som skog og mineraler, som inngår som innsatsfaktor eller næringsgrunnlag for en rekke statlig eide selskaper. For å få ned fotavtrykket må man derfor begynne omlegging til sirkulære forretningsmodeller som reduserer avhengigheten av jomfruelige naturressurser, med et mål om å halvere materialfotavtrykket. Dette er særlig viktig for bedrifter som er avhengig av ekstraksjon av naturressurser, men bør likevel være en del av den generelle forventningen til bærekraft i selskaper med statlig eierandel.

5. Statens investeringselskaper investerer i tråd med netto-null mål.

Staten har en betydelig størrelse som investor i både børsnoterte selskaper gjennom Folketrygdfondet og unoterte investeringer gjennom Argentum, Investinor og Nysnø. Med dette kommer et ansvar for at investeringsporteføljene er i tråd med netto-null mål, og at forvalterne gis riktige verktøy for måloppnåelse, inkludert en tilpasset referanseindeks for SPN. Staten må bruke aktivt eierskap for å lede kapitalstrømmer mot grønn omstilling og kreve rapportering fra porteføljeselskaper i tråd med gjeldende industristandarder som TCFD og på sikt TNFD.

6. Alle fossilinvesteringer gjøres i tråd med 1,5 gradersmålet.

Flere av selskapene der staten har eierskap, blant annet Equinor og Petoro, har forretningsmodeller som ikke er i tråd med et 1,5 gradersscenario og påfører staten betydelig klimarisiko ved leting og produksjon av fossile ressurser. WWF mener at staten som ansvarlig eier må kreve at disse selskapene gjennomfører en omstrukturering av forretningsmodellen som er i tråd med 1,5-gradersmålet, det vil si at det ikke gjennomføres ny leteaktivitet eller utbygging av nye olje og gassressurser, men at selskapene i stedet øker investeringene innenfor fornybar energi.

7. Fremmer aktiv investeringspolitikk for å utvikle ny teknologi for det grønne skiftet. For å få

til et grønt skifte for klima og natur vil det være nødvendig at næringslivet investerer og bidrar mer i teknologiutvikling. Dette vil på lang sikt også kunne medføre styrking av konkurransekraft gjennom å ta nye markedsandeler som oppstår i en grønn omstilling. Staten bør derfor fremme dette som et krav og tilrettelegge for at utbyttepolitikken ikke kommer i veien for at selskaper kan ta på seg risiko og investere i ny grønn teknologi og nullutslippsløsninger.

8. Aktiv investeringspolitikk for å utvikle ny teknologi for det grønne skiftet. For å få til et

grønt skifte som gir mindre utslipp og mer natur vil det være nødvendig at næringslivet investerer og bidrar mer i teknologiutvikling. Dette vil på lang sikt også kunne medføre styrking av selskapenes konkurransekraft når de tar nye markedsandeler som oppstår i en grønn omstilling. Staten bør derfor fremme dette som et krav og tilrettelegge for at utbyttepolitikken ikke kommer i veien for at selskaper kan ta på seg ekstra risiko og gis mulighet til å investere i ny grønn teknologi og nullutslippsløsninger.

9. **Legger til rette for rettferdig omstilling gjennom sin eierskapsutøvelse.** Det grønne skiftet vil kreve at selskaper med stor natur eller klimapåvirkning vil gjøre store endringer i sine forretningsmodeller. Det vil kreve også en omlegging av kompetanse i bedriftene, hvor selskapene må tilrettelegge for at dagens arbeidstakere får nødvendig omskolering og kompetanseheving som sikrer deres medvirkning i det skiftet bedriftene skal igjennom.

Slutt

Statens ti prinsipper for god eierstyring	
1.	Staten skal være en ansvarlig eier.
2.	Staten skal vise åpenhet om statens eierskap og eierutøvelse.
3.	Statens eierutøvelse skal bidra til å nå statens mål som eier. Dette skjer gjennom forventninger til selskapene, stemmegivning på generalforsamling og annen eierutøvelse.
4.	Statens eierutøvelse skal legge til grunn selskapslovgivningens ansvars- og rollefordeling mellom eier, styret og daglig leder, samt allment anerkjente eierstyringsprinsipper og -standarder.
5.	Statens eiermyndighet i selskapet skal utøves på generalforsamling.
6.	Styret har ansvaret for å forvalte selskapet. Staten skal vurdere selskapets måloppnåelse og arbeid med statens forventninger og styrets bidrag til dette.
7.	Relevant kompetanse skal være hovedhensynet ved statens arbeid med styresammensetting. Staten skal også vektlegge kapasitet og mangfold ut fra selskapets egenart.
8.	Statens eierskap skal utøves i tråd med selskapsrettens prinsipp om likebehandling av aksjeeiere.
9.	Statens eierrolle skal skilles fra statens øvrige roller.
10.	Statlig eierskap skal ikke urettmessig medføre andre konkurransevilkår, verken fordeler eller ulemper, sammenlignet med selskaper uten statlig eierandel.

Figur 1.1 Statens ti prinsipper for god eierstyring.

Kommentert [GL1]: legger inn til inspirasjon, skal ikke være med i endelig utsendelse

Statens forventninger til selskapene	
Tema	Staten forventer at:
Overordnet mål for eierutøvelsen	<ul style="list-style-type: none"> Selskapene i kategori 1 og 2 leverer høyest mulig avkastning over tid. Selskapene i kategori 3 har mest mulig effektiv oppnåelse av sektorpolitiske mål. Dersom selskapet også har virksomhet i konkurranse med andre, forventer staten normalt høyest mulig avkastning over tid fra denne delen av selskapets virksomhet.
Bærekraftig verdiskaping, tydelige mål og strategier	<ul style="list-style-type: none"> Selskapet har en overordnet plan for bærekraftig verdiskaping. Selskapet utarbeider og implementerer tydelige mål og strategier og rapporterer på disse. Valg av risikonivå er en integrert del av selskapets strategi.
Faktorer med betydning for oppnåelse av selskapets mål og gjennomføring av strategi:	
Ressurser og organisering	<ul style="list-style-type: none"> Selskapets ressurser forvaltes og organiseres effektivt og slik at de fremmer oppnåelse av selskapets mål og støtter selskapets strategi. Med ressurser menes alt selskapet nyttiggjør seg av i sine prosesser, som medarbeidere, kapital, bedriftskultur, relasjoner, naturressurser og andre materielle og immaterielle eiendeler. Selskapet arbeider planmessig med rekruttering og utvikling av medarbeidere og har tydelige mål og tiltak for å fremme økt relevant mangfold, inkludert bedre kjønnsbalanse, i selskapet. De børsnoterte selskapene er åpne om hva de anser som hensiktsmessig kapitalstruktur og utbytnenivå til markedet. De unoterte selskapene er åpne om sine vurderinger av hensiktsmessig kapitalstruktur og utbytnenivå til eierne.
Insentiver	<ul style="list-style-type: none"> Godtgjørelse og andre insentiver i selskapet fremmer oppnåelse av selskapets mål. Godtgjørelse til ledende ansatte er konkurransedyktig, men ikke lønnsledende og hensynet til moderasjon ivaretas. Selskapet er åpen om utformingen av, nivået på og utviklingen i godtgjørelsen til ledende ansatte. <p>Forventningene er utdypet i statens retningslinjer for godtgjørelse til ledende ansatte.</p>
Ansvarlig virksomhet	<ul style="list-style-type: none"> Selskapet er ledende i sitt arbeid med ansvarlig virksomhet. Selskapet arbeider for å ivareta menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter, redusere sitt klima- og miljøfotavtrykk og forebygge økonomisk kriminalitet som blant annet korrupsjon og hvitvasking av penger. Selskapet har en begrunnet skattepolicy som er offentlig tilgjengelig. Selskapet gjennomfører aktsomhetsvurderinger i tråd med anerkjente metoder. Selskapet er åpen om vesentlige områder, mål og tiltak innenfor sitt arbeid med ansvarlig virksomhet.
Prestasjons- og risikostyring	<ul style="list-style-type: none"> Selskapet måler verdiskaping, oppnåelse av mål og gjennomføring av tiltaksplaner. De viktigste prestasjonsindikatorne rapporteres til eierne. Selskapet har effektiv risikostyring som er tilpasset selskapets virksomhet, mål og strategi.
NUES	<ul style="list-style-type: none"> Selskapet følger Norsk anbefaling om eierstyring og selskapsledelse, der den er relevant og tilpasset selskapets virksomhet.
Styrets arbeid	<ul style="list-style-type: none"> Styret følger ledende praksis for godt styrearbeid tilpasset selskapets virksomhet.
Åpenhet og rapportering	<ul style="list-style-type: none"> Selskapet er åpen om og rapporterer på vesentlige forhold knyttet til virksomheten.

Figur 1.2 Statens forventninger til selskapene.

Kommentert [GL2]: Tenker vi kan foreslå noen tillegg til bærekraftskriteriene her + risikostyring

Del 2: Innspill til enkeltsselskap

Det ser ut til at de hadde planer om å selge seg ned i mange selskaper, hva som er dagens liste må sjekkes ift 2019-versjonen.

Aktuelle selskaper for oss: vi lager en kort begrunnelse og forslag til ny tekst til

Aktuelle selskap

Folketrygdfondet (MB)

SPN har en betydelig størrelse i de nordiske kapitalmarkedene som gjør at staten plikter å gjøre fondet ledende innen ansvarlig forvaltning. Dette burde inkludere et krav om nettonull mandat for investeringsporteføljen samt at fondet gis klare styringsverktøy for å nå målet. Referanseindeksen for SPN bør også tilpasses målsetning om nettonullutslipp.

Enova

Statskog (IHG)

Statskog er plassert i eierskapskategori 3; selskap der staten søker mest mulig effektiv oppnåelse av sektorpolitiske mål. Skogen er viktig bl.a. for biologisk mangfold, karbonfangst og -lagring, dempe naturkatastrofer, og som rekreasjonsområde som styrker folkehelsen. Statskog må derfor ha miljømessig bærekraft og å øke skogens biodiversitet og økosystemtjenester som hovedformål, og søke å styrke dette på alle sine arealer. Økonomisk avkastning må være underordnet dette.

Aker solutions asa

Argentum fond (MB)

Staten må bruke aktivt eierskap for å lede kapitalstrømmer mot grønn omstilling. Kreve rapportering fra porteføljeselskaper om netto null utslippsbaner. Statlige investeringsselskaper bør være i front av bransjens utvikling gjennom medlemskap i NZAM eller tilsvarende organisasjoner. [Gjelder også for Investinor]

Statens begrunnelse for eierskapet i Argentum er å opprettholde et **betydelig bærekraftig** investeringsselskap, rettet mot aktive eierfond, med hovedkontorfunksjoner i Norge. Statens mål som eier er høyest mulig avkastning over tid.

DNB (MB)

DNB må sikre rapportering av nullutslipp innen både investerings og utlånsporteføljer, og har med sin markedsposisjon et ansvar for å være en ledende aktør innen bærekraftig finans.

Statens begrunnelse for eierskapet i DNB er å opprettholde et ledende teknologi- og **bærekraftig** finansselskap med hovedkontorfunksjoner i Norge. Statens mål som eier er høyest mulig avkastning over tid.

Eksportfinans

Equinor (Guro)

Equinor sin forretningsmodell er ikke i tråd med et 1,5 gradersscenario og påfører staten betydelig risiko i form av eksponeringen mot leting og produksjon av fossile ressurser. WWF foreslår følgende endringer i statens begrunnelse for eierskapet i Equinor: Statens begrunnelse for eierskapet i Equinor er å opprettholde et ledende teknologi- og energiselskap som har en forretningsmodell i tråd med 1,5-gradersmålet. Dette innebærer en omlegging av selskapet fra fossilt til fornybart, der Equinor stanser all leting og utbygging av nye olje og gassressurser og heller øker investeringene i fornybar energi. med hovedkontorfunksjoner i Norge. I samsvar med avsetningsinstruksen avsetter Equinor statens olje og gass sammen med sin egen. Denne ordningen forutsetter at staten er majoritets-eier i Equinor. Statens mål som eier er bærekraftig verdiskaping med redusert klima og miljøavtrykk. er høyest mulig avkastning over tid.

Fiskeri og havbruksnæringens forskningsfinansiering

Innovasjon norge

Investinor (MB)

[samme som Argentum]

Nofima

Norges sjømatråd

Norsk hydro

Nysnø klimainvesteringer (MB)

Bør gis økte rammer for investeringer utenfor Norge for å bygge broer til internasjonal teknologi og kompetanse.

Selskapet investerer i unoterte selskaper og fond rettet mot unoterte selskaper, med virksomhet som direkte eller indirekte påvirker i eller ut fra Norge.

Petoro (Guro)

Petoro sin forretningsmodell er ikke i tråd med et 1,5 gradersscenario og påfører staten betydelig risiko i form av eksponeringen mot leting og produksjon av fossile ressurser. WWF foreslår følgende endringer i statens begrunnelse for eierskapet i Petoro:-Statens begrunnelse for eierskapet i Petoro er å sikre god ivaretagelse av SDØE. Statens mål som eier er å forvalte petroleumsressursene i tråd med 1,5-gradersmålet, noe som innebærer ingen nye utbygginger og utfasing av eksisterende produksjon. høyest mulig verdiskaping og inntekter fra SDØE.

Statkraft (REW)

Store norske spitsbergen kullkompani

Yara

Siva (selskap for industrivekst)

Gassco (Guro)

Gassco sin forretningsmodell er ikke i tråd med et 1,5 gradersscenario og påfører staten betydelig risiko i form av utbyggingen av ny gassinfrastruktur fra norsk kontinentalsokkel. WWF foreslår følgende endringer i statens begrunnelse for eierskapet i Gassco: Statens begrunnelse for eierskapet i Gassco er å sikre én nøytral og uavhengig operatør for det integrerte gasstransportsystemet og legger til rette for **en gradvis utfasing av ressursene** ~~effektiv utnyttelse av ressursene~~ på kontinentalsokkelen. Statens mål som eier er forsvarlig ~~effektiv drift~~ **av eksisterende infrastruktur, men ingen nye utbygginger i tråd med 1,5-gradersmålet.** ~~og helhetlig utvikling av gasstransportsystemet på norsk sokkel.~~

Gassnova

Statnett

Norfund (MB)

END:

Ressurser:

Forrige kom i 2019 <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-8-20192020/id2678758/>

WWF-rapport 2010: https://media.wwf.no/assets/attachments/72-wwf_rapport_formal_og_mal_med_statlige_selskaper.pdf